

SISÄMINISTERIÖ**VIITE: LAUSUNTOPYYNTÖ SMDNo-2018-1061****ASIA: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ARPAJAISLAIN MUUTTAMISESTA**

Takuusäätiö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi osana arpajaislain muuttamisprosessia. Takuusäätiö on valtakunnallinen sosiaalialan säätiö, jonka tarkoituksena on tukea kansalaisten velkaongelmien ehkäisyä ja niiden ratkaisemiseen tähtäviä toimintoja. Aivan erityisesti säätiö edustaa niiden henkilöiden näkökulmaa, jotka ovat itse kokeneet talous- ja velkaongelmia. Annamme taloudellista neuvontaa, takaamme järjestelyluottoja, myönnämme luottoja sosiaalisin perustein, edistämme velkojen sovittelua ja kehitämme välineitä taloudenhallinnan tueksi sekä ennen kaikkea tuomme esiin epäkohtia esim. lainsäädännössä. Tavoitteenamme on myös ennaltaehkäistä ylivelkaantumista jokapäiväiseen elämiseen tarvittavien hankintojen vuoksi.

Takuusäätiö tekee huomionsa lausunnon kohteena olevaan asiaan pohjautuen ennen kaikkea niihin noin 8000 talousongelmaisen henkilön asiakastapaukseen, joiden kanssa olemme tekemisissä vuosittain sekä omiin kokemuksiimme veikkausvoittovarojen avustuksensaajana. Takuusäätiön toiminta on rahoitettu vuodesta 1995 pääosin Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen tuotoista. Säätiö harjoittaa myös jatkuvaa tiedonvaihtoa talous- ja velkaongelmien hoitamisen ja ehkäisemisen osalta, oman alansa toimijoiden kanssa niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa.

Osa Takuusäätiön asiakkaista päätyy asiakkaaksi nimenomaan ongelmapelaamisesta aiheutuvien taloudellisten ongelmien vuoksi. Takuusäätiö on toimintansa aikana järjestellyt raha-automaattivastustusten ja veikkausvoittovarojen turvin useiden satojen peliongelmaisten henkilöiden ongelmavelat.

Takuusäätiön asiakaskunnassa näyttäytyvät peliongelmatilanteet voidaan jaotella karkeasti kahteen. Talousongelmien näkökulmasta vaikeamman ryhmän muodostavat ne asiakkaat, joiden ongelmapelaaminen on aggressiivista ja aiheutuu vakavasta riippuvuudesta. He pelaavat tavallisesti kotimaisten rahapeliin ohella tai pelkäänsä kansainvälisiä rahapelejä, suurten voittojen toivossa. Toisen pääryhmän muodostavat sellaiset asiakkaat, joiden pelaaminen ei välttämättä olisi ongelmallista, mikäli heidän taloudellinen tilanteensa olisi muutoin kunnossa. Heidän ongelmavelkatilanteensa on useimmiten aiheutunut jostakin muusta syystä kuin rahapelaamisesta. Ongelmallisen velkatilanteen yhteydessä, kuitenkin kaikki vähäistä merkittävämpi rahapelaaminen vaikeuttaa ja hidastaa velkojen takaisinmaksua.

Nyt lausunnon kohteena olevan esityksen päätavoitteena on rahapelaamisesta aiheutuvien taloudellisten ja sosiaalisten haittojen vähentäminen. Takuusäätiön näkemyksen mukaan tavoite on erittäin kannatettava myös säätiön edustaman asiakaskunnan näkökulmasta. Tavoitteen parhaan mahdollisen saavuttamisen kannalta, Takuusäätiö toivoo lakiesityksen jatkokäsittelyssä kiinnitettävän huomiota vielä seuraaviin näkökohtiin:

Keskeisenä keinona esitetty raha-automaattipelaamisen tapahtuminen tunnistautuneena, saattaa olla hyvä keino tehdä ongelmallista pelaamista näkyvämmäksi, erityisesti pelaajalle itselleen. Tunnistautuminen tekee pelaajalle nykyistä käytäntöä helpommin näkyvämmäksi sen, paljonko ja missä tilanteissa hän itse asiassa pelaa. Tällöin pelaamisen hallitseminen voi olla Takuusäätiön arvion mukaan näkymätöntä pelaamista helpompaa. Logiikka on sama, kuin ongelmallisen talouskäyttäytymisen tekemisessä näkyväksi.

Tunnistautuminen saattaa tuoda nykyistä enemmän mahdollisuuksia myös peliongelmaisia auttaville toimijoille kohdentaa palvelujaan sekä tavoittaa kohderyhmäänsä. Näin mahdolliseen ongelmalliseen pelaamiseen saatettaisiin myös tarjota apua ja tukea nykyistä varhaisemmassa vaiheessa.

Nyt lausunnon oleva esitys kaipaisi Takuusäätiön arvion mukaan oheensa vahvempia arvioita toimenpiteiden vaikuttavuudesta yksilön kannalta sekä analyysia siitä, millä muilla keinoilla ongelmapelaamista ja siitä aiheutuvaa velkaantumista olisi mahdollista vähentää tai ehkäistä.

Uusien ja toimivien keinojen jatkuva kehittäminen rahapeliongelmiin ehkäisemiseen ja korjaamiseen on Takuusäätiön näkemyksen mukaan erittäin tärkeää. Säätiön arvion mukaan esim. peliriippuvuuden ja ongelmapelaamisesta aiheutuneiden talous- ja velkaongelmien yhtäaikaista hoitamisesta olisi mahdollista saada merkittäviä hyötyjä peliongelmiin ja -haittojen vähentämiseksi ja korjaamiseksi. Tähän työhön tarvittaisiin kuitenkin nykyistä systemaattisempia toimintatapoja ja selkeästi enemmän resursseja, jotta tehokas ja nykyistä varhaisempi puuttuminen olisi mahdollista.

Tunnistautumisella tulee Takuusäätiön näkemyksen mukaan olemaan väistämättä vaikutuksensa myös sen kansalaistoiminnan rahoitukseen, jota nyt rahoitetaan Veikkausvoittovaroilla. Näitä, kansalaisyhteiskunnan kannalta merkittäviä, vaikutuksia koskevan arvioinnin osalta, tulisi esitystä Takuusäätiön mielestä syventää.

Koska Takuusäätiön kokemusten mukaan merkittävä osa sen edustaman asiakaskunnan vaikeista ongelmapelaamisen haitoista tulee ulkomaisten peliyhtiöiden pelien pelaamisesta, toivoo Takuusäätiö lainsäätäjän huomioivan esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden myös näiden haittojen ehkäisemisen ja vähentämisen kannalta. Nykytilanteessa merkittävä osa esim. ulkomaisten rahapelien pelaamisesta aiheutuneiden velkaongelmien korjaamisesta tehdään Suomalaisen peliyhtiön tuotoilla Takuusäätiössä.

Helsingissä 6.8.2018

Juha A. Pantzar
toimitusjohtaja
Takuusäätiö